डायबेटिक रेटीनोपॅथीवर प्रभावी उपचार

प्र. डॉक्टर आजकाल डायबिटीस प्रमाण खूपच वाढलेले आहे, तर डायबिटीस असलेले कंट्रोल्ड आणि अन कंट्रोल्ड असे पेशंट येत असतील तर त्यांच्यासाठी कुठले औषधोपचार उपलब्ध आहेत?

उ. आपल्याकडे डायबेटिक रेटिंओपॅथी हा एक आजार आहे आणि साधारणपणे जर का टाइम इंटू डायबिटीस म्हणजेच डायबिटीस झाल्यानंतर किती वर्ष झालेली आहेत हेसुद्धा महत्त्वाचं असतं. तर पेशंटचा कंट्रोल किती आहे आणि पेशंटचे आदर कोमर्टबीट फॅक्टर म्हणजे हायपर टेन्शन आणि कोलेस्ट्रॉल हे सगळे फॅक्टर्स पहिले जातात. हे सगळे फॅक्टर्स नियंत्रणात असतील तर डायबेटिक रेटिनोपॅथी होण्याचे प्रमाण खूप कमी असते. पण जर का डायबेटीस झाला आहे हे समजल्यावर एकदा डोळे तपासून घेणे गरजेचे असते. एखादा माणूस जर का इन्शुलिन घेत असेल तर त्याला साधारणपणे वर्षातून तीन वेळा डोळे तपासून घेणे अत्यन्त जरुरी असते आणि डायबिटीस ज्यांना आहे त्यांना दर सहा महिन्यांनी डोळ्यांची तपासणी करणे गरजेचे आहे. त्यामुळे त्या रुग्णानां उद्भवणाऱ्या समस्या कमी होतील.

प्र. डायबेटिक रेटिनोपॅथी असलेल्या पेशंट वरती आपल्याकडे कुठल्या प्रकारची इन्व्हेस्टीगेशन्स होतात आणि कोणत्या प्रकारचे उपचार डॉ. गाडगीळ आय हॉस्पिटलमध्ये उपलब्ध आहेत?

उ. डायबिटीस असलेल्या व्यक्तीची डोळ्याची बाहुली मोठी करून त्याचे रेटिना चेकअप केला जातो. त्याच्या मध्ये जर का पेशंटला डायबेटिक रेटिंओपॅथी असेल तर त्या अनुषंगाने उपचार केले जातात. डायबेटिक रेटिंओपॅथी हि दोन प्रकारचे असतात. प्रॉलिफरेटीव्ह आणि नॉन प्रॉलिफरेटीव्ह. नॉन प्रॉलिफरेटीव्ह म्हणजे रक्तातील कोलेस्ट्रॉल आणि रक्त वाहिन्यांमधील रक्त बाहेर पडते. याचे

डॉ. उदय गाडगीळ
डॉ. गाडगीळ आय हॉस्पिटल आणि लेसिक लेझर सेंटर

कारण म्हणजे रक्त वाहिन्यांच्या झडपा पातळ झालेल्या असतात आणि काही slugging of blood flow मुळे रक्तवाहिन्या ब्लॉक झालेल्या असतात. या दोन्हीमुळे रक्त पुरवठा कमी होण्याचा संभव असतो.

प्र. डायबेटिक रेटिनोपॅथीसाठी डॉ. गाडगीळ आय हॉस्पिटलमध्ये कोणत्या प्रकारची उपचार पद्धती उपलब्ध आहे?

उ. प्रथमत: डायबेटिक रेटिनोपॅथी कुठल्या प्रकारची आहे हे तपासणे गरजेचे असते. ते शोधण्यासाठी डोळ्यांची बाहुली मोठी करून Indirect Opthlmoscopy या मशीनद्वारे डोळ्यांच्या डॉक्टरांच्या मागदर्शना खाली डायबेटिक रेटिनोपॅथीचे निदान करता येते. डायबेटिक रेटिनोपॅथी या प्रॉलिफरेटीव्ह आणि नॉन प्रॉलिफरेटीव्ह अशा दोन प्रकारच्या असतात. नॉन प्रॉलिफरेटीव्हमध्ये रक्तातील कोलेस्ट्रॉल आणि रक्त वाहिन्यांमधील रक्त बाहेर पडते आणि ते डोळ्यांच्या पडद्यामध्ये जमा होतात. मॅक्युलामध्ये म्हणजेच जो डोळ्याचा सगळ्यात नाजूक भाग आहे. तिथे कोलेस्ट्रॉलचे क्रिस्टल्स जमा झाल्यामुळे डोळ्याला येणाऱ्या सुजेमुळे पेशन्टला धुरकट दिसण्यास सुरुवात होते. त्याला म्हणतात systiod macular edima. ह्याचे निदान करण्यासाठी OCT Scanning हे गरजेचे आहे. ते डॉ. गाडगीळ आय हॉस्पिटलमध्ये उपलब्ध आहे. OCT Scanning मध्ये आपल्याला डोळ्याचा फोटो मिळतो आणि डोळ्याच्या पडद्याचे ultra structural systorical scanning दिसते. ज्यामध्ये पेशन्टच्या डोळ्याच्या पडद्यामधील सूज आणि डोळ्याच्या पडद्यामधील नवीन रक्तवाहिन्या, केशवाहिन्या या सुद्धा दिसू शकतात. दुसऱ्या प्रकारच्या डायबेटिक रेटिनोपॅथीला प्रॉलिफरेटीव्ह रेटिनोपॅथी म्हणतात. ही अत्यन्त धोकादायक आहे कारण प्रॉलिफरेटीव्ह म्हणजे डायबेटिसमुळे डोळ्यांच्या नसा बंद होतात. त्याला micro engopathy म्हणतात. यात ज्या केशवाहिन्या पडद्याच्या पेशींना रक्तपुरवठा करतात तो रक्त पुरवठा न झाल्याने त्या पेशींना सूज येते. VEGA नावाचा द्रव पदार्थ तयार व्हायला सुरुवात होते. तेव्हा त्या डोळ्याच्या पडद्याचे आक्सिजनेशन वाढवण्यासाठी नवीन पेशवाहिन्या तयार करते. या नवीन पेशवाहिन्यांचे तोटे म्हणजे या खुच कमकुवत असतात. त्यामुळे त्यामधून कधीच रक्तस्त्राव होऊ शकतो. या केश वाहिन्या जर तश्याच राहिल्या तर त्या फुटून रक्तस्त्राव झाल्यामुळे पेशण्टची पूर्ण दृष्टी जाऊ शकते. या केशवाहिन्यांना दोन प्रकारे निदान करता येते. Argone Lazer Photo मुळे आपण डोळ्याला आपण hypoxit करतो म्हणजेच लेझरचे शॉट्स देऊन डोळ्यातील नवीन केशवाहिन्या तयार करण्याचे प्रमाण कमी केले जाते. एखाद्या पेशन्टला रक्तस्त्रावहोऊन पडदा खेचला गेला असेल Tractional Retinal Deattachment व्हायला सुरुवात झाली असेल त्या पेशन्टचे ऑपरेशन करावे लागते. सिलिकॉन ऑइल होळयात सोडले जाते ज्याद्वारे त्या केशवाहिन्यांना आधार दिला जातो. आणि शेवटी इंडो लेझर केले जाते.

अनुभवाचे बोल

मी **मनीषा आचार्य** ठाणे येथे रहाते. मला गेली पंचवीस वर्ष मला डायबेटीस आहे. मला २०२० साली अचानक अंधारी आले. दिसेनासे झाले. लॉकडाऊन असल्याने मी थोडी उशिरा गेले. मी डॉ. गाडगीळ आय हॉस्पिटलमध्ये गेले. त्यांनी माझ्यावर उपचार सुरु केले. इंजेक्शनसह लेझर उपचार केले. अत्याधुनिक उपचाराने मला बर वाटू लागले. डॉ. उदय गाडगीळ अतिशय शांत आणि मृदू स्वभावाचे आहेत. देव माणसू असे वर्ण करता येईल. माझ्या वडिलांच्या डोळ्यांची ट्रीटमेंट डॉ. गाडगीळ यांच्याकडे झालेली आहे. त्यामुळे आमच्यासाठी ते विश्वासाचे आहेत. त्यांच्या ट्रीटमेंटमुळे माझ्या डोळ्यांना आता दिलासा मिळाला आहे.

डॉ. गाडगीळ डोळ्यांचे हॉस्पिटल आणि लेसिक लेझर सेंटर : १ ला मजला, पॅरेडाईज टॉवर, मॅकडोनाल्डच्या बाजूला, गोखले रोड, नौपाडा, ठाणे (प.)

डॉ. गाडगीळ डोळ्यांचे हॉस्पिटल : श्रेयस अपार्टमेंट, हनुमान डेअरीजवळ, रामचंद्रनगर, ठाणे (प.)

अपॉइंटमेंटसाठी संपर्क : **9820003756 / 9820004756 / 9820017487**

Cashless Facility Available